

УДК 331.101.262

*Г.І. САБЛУК, старший науковий співробітник
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

Особливості регулювання зайнятості жінок села в системі ринку трудових ресурсів

Постановка проблеми. Основною характеристикою економічної активності суспільства, його працездатного населення є наявність у людини особистого інтересу, а при цьому і власних здібностей, знань та наполегливості на право вчитися, працювати, займатися громадською й виховною діяльністю, що і визначає її зайнятість. Нині діюча економічна система далека від досягнення межі людських можливостей та використовує на ринку праці лише частину ресурсів наявної в державі робочої сили, що призвело до значного безробіття в сільській місцевості.

Загострення соціально-економічних проблем в Україні значною мірою вплинуло на звуження сфери використання праці селян. Тому в складній системі взаємодії основних методів впливу на зайнятість населення використанням соціально-психологічних засобів його управління головне місце належить регулюванню ринку трудових ресурсів. Саме цей організаційно-економічний механізм тісно переплітається з тими завданнями й можливостями, які в подальшому вирішенні передбачають стабілізацію в попиті сільського населення на працю (а це понад 13 млн сільських жителів, з яких 7 млн – жінки), зниження та запобігання росту безробіття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Жіночій праці в сільській місцевості за всіх часів не приділяється достатньої уваги як із боку суспільства, так і держави. Як і раніше, жінка залишається наодинці зі своїми соціально-економічними проблемами, що є предметом всебічного вивчення. В Україні спостерігається постійний спад рів-

ня та якості життя на селі, а організаційно-економічний механізм ринку праці перетворився на гальмівну модель економічних реформ.

Особливості жіночої праці на селі потребують розробки нових науково обґрунтованих висновків щодо використання трудового потенціалу як загалом, так і всього сільського населення у суспільному виробництві аграрної сфери.

Дані проблеми висвітлювали в своїх працях такі вчені, як Ю.Я. Лузан [1], М.Ф. Кропивко [2], К.І. Якуба [3], А.В. Руснак [4], С.В. Скрипник [4], С.В. Стефанюк [5], В.П. Рябоконт [6], В.К. Збарський [7] та ін.

Мета статті – визначення основних напрямів розвитку аграрної сфери з важливого питання сьогодення: регулювання ринку праці жінок у сільській місцевості, а також оцінка факторів, вплив яких є основним у цьому аспекті. Нинішній український ринок трудових ресурсів має достатню нормативно-правову базу, наповнену системою соціального страхування на випадок безробіття, але при цьому ще обмежені можливості розширення сфери працевлаштування, що створює замкнуті проблеми.

Виклад основних результатів дослідження. У теперішній період зростає об'єктивна необхідність комплексного вивчення соціально-економічних проблем функціонування сільського господарства і, зокрема, ролі в цьому сільських жінок, які поєднують трудову діяльність у суспільному виробництві та побутовій сфері з материнством і вихованням підростаючого покоління. Сучасна жінка-селянка ввібрала в собі всі

© Г.І. Саблук, 2016

характеристики попередніх епох. Від епохи Відродження й до нинішніх днів вона випромінює чистоту своєї співучої душі, бо щира і віддана своїй сім'ї, а її руки – невтомні в праці та по-материнськи ласкаві. Вона не обмежується в своїй діяльності лише родинними обов'язками. Сучасна сільська жінка прагне здобути вищу освіту, досягти успіхів у службових справах, обіймаючи при цьому високі посади. Адже ситуація, що нині склалася в сільській місцевості, не може не хвилювати суспільство, а українська держава не може жити без соціального розвитку села, бо в основі державності країни – сільське господарство.

Тому треба поступово, але наполегливо започатковувати нові стереотипи поглядів

суспільства на сільське життя, бо це є основною причиною відставання рівня життя людей у сільській місцевості. Недооцінка людського фактора щодо використання праці селян при сприятливих кліматичних умовах нашої країни, яка має в користуванні найкращі чорноземи, призвела до того, що за рівнем життя населення Україна опинилася на останніх сходинках серед країн світу. Статистикою доведено, що за період із 2001 по 2014 рік у країні кількість сільських населених пунктів зменшилася на 2,3%, а з чисельністю понад 500 осіб – на 9,6%. Відповідні зміни спостерігаються і за чисельністю населення (табл. 1).

1. Структурні зміни в сільській поселенській мережі України, тис. осіб

Групи сіл за людністю	Чисельність населення		
	2001 р.	2005 р.	2014 р.
1 – 99	283,6	292,2	316,2
100–499	2993,2	2954,6	2886,1
500–999	4174,8	3950,4	3572,9
1000 і більше	8302,4	7411,7	6805,1
Усього	15754,0	14608,9	13560,3

* За даними суцільного обстеження соціально-економічного становища сільських населених пунктів, проведеного Держслужбою статистики України на 1.01.2001 р., 1.11.2005 р. та 1.01.2014 р. (інформація наводиться без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя).

Помітна зміна й у співвідношенні статевого фактора, що зумовлено демографічною кризою, а звідси і характерна ситуація щодо зайнятості сільського населення – у співвідношенні чоловіків і жінок, які проживають у селі. Розрив між тривалістю життя чоловіків і жінок є значним, а тому до старості доживає порівняно більше жінок, ніж чоловіків. Отже, демографічна база відтворення зайнятості селян в основному залежить від структури сільського населення, що визначається його статтю. Та без сільських жінок неможливо уявити українське суспільство, а їх у сільській місцевості більше половини від усього сільського населення.

Проте відсутність державного регулювання економічними й соціальними процесами на селі призводить до гострої проблеми сільського розвитку – скорочення чисельності молодих жінок. Лише 30,3% від загальної чисельності сільського жіночого населення – це жінки у віці 15-39 років, а 48,3% тих жінок, які старші 55-річного віку, їх найбільша частина.

Відомо, що взаємодія складових створення споживних вартостей засобів до життя відбувається тільки через працю. І в цьому доцільно вбачати поєднання людини та природи, людської праці й природних матеріалів, бо остаточною джерелом людського багатства є природний і людський фактори, процес, який гарантує життя на Землі.

Натомість залишається актуальною проблемою визначення шляхів розвитку та забезпечення умов для продуктивної зайнятості населення села, зокрема жінок. Очевидними є дисбаланси на ринку праці, де велика частка їх зайняті не за фахом, або ж працюють на найпростіших роботах, чи взагалі не мають можливості працевлаштуватися. Понує високий рівень безробіття, втрачаються набуті професійні знання, навички економічно активного жіночого населення, що спричиняє декваліфікацію працюючих. При цьому не належним чином враховуються інтереси жінки, яка прагне брати активну участь у господарюванні, працювати у ви-

робничих колективах, утримувати рівну частку у правах із чоловіком.

Варто зазначити, що в основних галузях сільськогосподарського виробництва переважає праця жінок. Значимість сільської жінки у забезпеченні здійснення технологічних процесів висока в багатьох адміністративно-територіальних районах, це – галузі рослинництва і тваринництва, будівельні та підсобні господарства. Тільки там, де рівень механізації виробничих процесів вищий, більша частка працюючих чоловіків, а де переважає ручна, низькопродуктивна праця – переважна більшість осіб жіночої статі. Стає зрозумілим, що без жіночої праці, без обсягів її величини сільськогосподарські підприємства не можуть обійтися. Проте умови аграрної праці не відповідають прямим показникам оплати жіночої активності. Саме в жінці як біосоціалній категорії населення спостерігається переплетіння витрачених життєвих сил на виробництво споживних вартостей і появи на світ самої людини (народження дітей), а також обслуговування своєї сім'ї. Тобто, трудовий потенціал сільських жінок використовується надмірно, жінка завжди перевантажена та виснажена в домашньому господарстві. За підрахунками Державної служби статистики України, щоденні навантаження на сільську жінку становлять 15 год 24 хв, що перевищує будь-які фізіологічні норми. Звідси й ті різні захворювання, а найбільше – онкологічні – серед жіночого населення.

Крізь призму жіночої праці та побуту визначається рівень соціального прогресу суспільства, тому нинішній статус жінки-селянки є своєрідним барометром для визначення цього показника. Подальше вдосконалення умов жіночої праці, їх ефективного використання в нинішній період розбудови держави потребує перегляду усталених стереотипів і детального перегляду стану жіночої зайнятості.

Чому вкорінився такий підхід до „чоловічої” та „жіночої” роботи?

Проблеми аграріїв у різних регіонах країни однакові: налагодити як слід виробництво високоякісної продукції, одержати належну ціну за свій товар, завоювавши при цьому ринки збуту. Але стереотипне сприйняття

гендерних ролей є однією з вагомих перешкод успішного розвитку аграрного виробництва. Зазвичай, чоловік є головою сімейства та має статус господаря (фермера), а жінка (дружина) повністю справляється з обов'язками чоловіка (може керувати трактором чи комбайном, бути водієм і будівельником), проте її знають як дружину фермера, а не управлінця. Якщо поділяти працю на суто жіночу чи чоловічу, то це негативно впливає на економіку господарства в цілому, збільшує ризики у веденні його бізнесового виробництва. Тільки допомога селянам в освоєнні сучасних методів господарювання, вироблення правильного підходу до щоденної роботи з гнучким перерозподілом обов'язків та взаємозамінності зможе вирівняти ситуацію, що склалася.

Як приклад можна навести господарювання в Дніпропетровській, Херсонській, Івано-Франківській та Львівській областях, де діють програми підтримки молочного бізнесу від Уряду Канади, а також реалізується розвиток зернових кооперативів у районах Кіровоградської й Дніпропетровської областей. Націлені ці програми на комплексний розвиток бізнесу на селі, побудову нових приміщень та ферм, включаючи весь консультативний супровід, де при цьому задіяний чоловічий і жіночий персонал.

На жаль, нині суспільство погоджується з тим станом речей, коли сучасні жінки зрозуміли, що неможливо виконувати роботу найвищої кваліфікації без жертвування сім'єю та поєднувати її гармонійно з роботою по дому і кар'єрою, а тому не кожна жінка готова боротися за рівні права з чоловіком, за гендерну рівність.

Серед основних проблем, з якими стикаються жінки на селі, – це їхня бідність. Таке становище відчутне в основному жінкам, яким за 50 років. Також низька оплата праці жінок, зайнятих у сільському господарстві, що становить майже 80 % заробітної плати чоловіків у цій же галузі та ще й за надто важких умов праці. І це при тому, що жінка дає лад своїй роботі й разом із тим виконує чоловічі обов'язки однаково, бо немає нічого, з чим би не могла впоратися жінка. Громадський діяч, керівник західноукраїнського офісу Всеукраїнської організації „Жінки

України” Людмила Максимович наголошує, що „саме жінки повинні бути і можуть стати новим обличчям сучасної України”. Нині ж сільській жінці доводиться самотужки, без допомоги суспільства, в міру власних сил, таланту виборювати шлях до своєї мети – самореалізації в тій галузі діяльності, яка буде їй до душі, та ще й вважається чоловічою.

Слід зазначити, що за весь період існування незалежної України сільське господарство є однією із небагатьох галузей національного господарства, в яких статистичні дані не дають відомостей про реальність страйків. Але об’єктивне соціально-економічне явище роздмухується далі: зростає скорочення чисельності сільського населення, зменшується кількісний склад населених сільських пунктів. Так, за останні понад 15 років чисельність сільського населення зменшилася на 14%. Разом з тим втрачається економічний інтерес товаровиробників, адже мінімальна заробітна плата має бути більшою за розмір прожиткового мінімуму. Нині середньомісячна номінальна заробітна плата в сільському господарстві становить близько 2,5 тис. грн, або 62,1% від заробітної плати в промисловості, чи 71,2% по країні.

Унаслідок інфляції постійно зростають ціни і тарифи на соціальні послуги, знижується купівельна спроможність сільських жителів, а цим самим погіршується споживання, насамперед, продуктів харчування, не говорячи вже про придбання промислових товарів та послуг. Таким чином, дорожчає вартість життя селян, погіршується стан їхнього здоров’я. В результаті жінки стають на шлях самозайнятості дедалі частіше, ніж чоловіки, що само по собі веде до поділу праці й робить самозайнятість переважно жіночою.

Україна багата славними вчинками та справами сільських жінок. Якби ж тільки суспільство разом із підтримкою держави навчилося поцінувати по-справжньому їх у повсякденні, сприяти розвиткові всіх їхніх природних здібностей і талантів. Там, де працює жінка, – світлішає день, гарнішає світ, там сяє любов до рідної землі й країни. Проте в умовах зростання безробіття в ос-

нові економічного регулювання ринку праці потрібно виділити такі пріоритетні напрями удосконалення основних процесів зайнятості селян: загальна стратегія з боку держави щодо підтримки підприємницької ініціативи жителів; планування сільських територій як і країни в цілому державними органами щодо створення необхідної соціальної інфраструктури сільських територій; формування й управління трудовими ресурсами села.

Насамперед, причина безробіття криється в неінформованості жителів села центрами зайнятості з питань працевлаштування. В цьому напрямі доцільно було б дотримувати встановлених законом норм і правил найму робочої сили, щоб не було нелегальних випадків працевлаштування, не допускати в цьому порушень. Адже володіння землею та ринок праці на ній у великих масштабах може створити певні соціальні напруженості й тут обов’язково потрібне регулювання соціально-трудова відносин з боку держави. Тому вивчення ситуації, що характеризує ринок праці сільських людей, – одне з головних питань у визначенні рівня та якості зайнятості на селі.

Прикрим є ті факти, що село старіє, прогресує смертність населення, збільшується кількість померлих із кожним роком, і така ситуація відстежується в усіх регіонах України. Найгострішими проблемами є відсутність мотивації до праці й життя в селі, закореніле безробіття, трудова міграція, бідність. Рівень бідності селян (36,8%) вищий, ніж у містах (21,4%). Такий стан речей у сільській місцевості підтверджує важке життя української селянки. Спрацьовує соціально-психологічний фактор, бо очевидним є те, що нинішня репродуктивна настанова жінок-селянок спрямована на звужене відтворення. Рівень народжуваності нині дуже низький. За весь період фертильності (а це вік від 15 до 49 років) жінка може народити лише 1,5 дитини, а в сільській місцевості – 1,8. Тобто, відбувається затухання народжуваності, при якому попереднє покоління поступається наступному з меншою кількістю. Демографічна ситуація на селі набуває негативності, оскільки число народжених значно нижче від числа померлих.

Основною причиною демографічної кризи на селі є, з одного боку, зростання смертності, старіння селян, часті розлучення, а з іншого – значне зниження народжуваності та шлюбності селян, що характеризує рівень життя сільського населення (табл. 2 і 3).

Змінити ці згубні процеси в бік поліпшення можливо великомасштабними заходами, адже нині, щоб зберегти населений пункт, треба забезпечити збереження людності. Це означає: зміцнення бази виробничих процесів на тій території, де розташований населений пункт, який за всіх інших

рівних умов має функціонувати за рахунок навколишніх земель; поліпшення соціальної інфраструктури – умови праці, побуту й відпочинку селян, зокрема жінок, завдяки оптимізації їх сукупної суспільно необхідної зайнятості. Сюди відносимо їхні затрати праці, життєвих сил та енергії у виробничій і сімейно-побутовій сферах, бо від жінки не забрати виконання нею дітородної функції й виховання дітей разом із веденням домашнього господарства, доглядом за хворими чи літніми батьками і т.д.

2. Природний рух сільського населення України, осіб

Рік	Кількість народжених		Кількість померлих		Природне відхилення приріст +, скорочення -	
	дівчатка	хлопчики	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
2005	68760	73069	156061	154339	-8730,1	-81270
2010	83040	88062	140638	126467	-57598	-38405
2014	78549	83143	125851	114706	-47302	-31563

Джерело: Дані Державної служби статистики України.

3. Середня очікувана тривалість життя в сільській місцевості, років

Рік	Усе населення	У тому числі	
		жінки	чоловіки
2011	69,76	75,18	64,61
2012	69,75	75,19	64,61
2013	69,88	75,29	64,79
2014	69,72	75,31	64,53

Джерело: Чоловіки і жінки в Україні. Стат. зб. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – С. 19.

У свою чергу жіноча праця в особистому господарстві переважніше її фізично, фізіологічно й соціально-економічно, жінка знаходиться під постійним фізичним і психологічним тиском, унаслідок чого деформується стереотип щодо призначення жінки в суспільному житті. Проте таких жінок, які б погодилися бути лише дружиною та матір'ю, щоби при цьому повністю відмовитися від участі в суспільному виробництві, не так багато. Більшість їх прагнуть поєднувати сімейні обов'язки з участю у суспільному житті села, регіону, бути корисною для суспільства і реалізувати себе як особистість. Адже жінка здатна самостійно заробляти,

вона цікавиться життям навколишнього світу, любить життя й свою професію, а також турбується про своє майбутнє (пенсію).

Трансформація стереотипу жінки щодо її призначення в суспільному житті можлива при усвідомленні нею соціально-економічної значимості у формуванні сім'ї, вихованні дітей, збереженні родинного гнізда. Тому саме поєднання праці жінки як удома, так і в суспільному житті села набуває рис саморозвитку та самовдосконалення. Ця умова є необхідною для збереження населених пунктів і сприятиме відтворенню сільського населення, а цим самим збереже українську націю (табл. 4).

4. Розподіл сільського населення за віком, старше 15 років, яке має освіту

Вікова група	Чисельність населення, осіб	З них питома вага жінок, %
15–19	1039767	48,7
20–29	2004161	48,7
30–39	2040865	48,0
40–49	2090589	49,1
50–54	896669	52,1
55–59	689255	56,7
60 і старші	3464394	61,8
Усього	12225700	53,1

Нині економічні реформи в країні не доведені до завершення, а тому селяни роздвоєні у використанні своєї праці: одні шукають роботу, інші займаються веденням особистого підсобного господарства. Важкі соціально-економічні умови праці та побуту змушують в основному сільських жінок мігрувати за межі України. І це відображення світової тенденції, адже частка жінок-мігрантів у світі зростає й досягла майже 60% від загальної чисельності всіх мігрантів. Міграція ж несе серйозні перевтілення в людині, в її життєвих поглядах. Це – складне та практично недосліджене соціальне явище, бо це доля не однієї тисячі українок, яких одним критерієм неможливо охарактеризувати.

Нинішня жіноча міграція з України – велика життєво ствердна позиція жінок. За світоглядом української жінки – це рух уперед як єдине рятівне коло, на яке вона відважилася. Жінка вирішує мігрувати за кордон для того, щоб допомагати своїм дітям вчитися, придбати житло в Україні тощо, а ще більше – віднайти саму себе, свою гідність, яку вона втратила вдома. В цьому пошуку вона вбачає інтерес, адже ситуація може скластися так для жінки, коли вона розвиватиметься професійно, культурно себе реалізуватиме, здобуватиме нову освіту, знання, а тим самим плануватиме своє подальше життя за кордоном.

Найбільше українок-мігранток працює в Італії (понад 80%), Польщі, Греції, Чехії, Іспанії, Угорщині й інших країнах. Опинившись за кордоном, наші українські жінки виконують будь-яку роботу, бо за неї в тиждень матимуть 600–800 євро, тоді як в Україні про такі гроші за такий період ніколи навіть і не чули.

А якби такі можливості оплати праці створити в нашій країні, де могла б себе реалізувати жінка-селянка, перед якою відкрилися б нові перспективи розвитку людини й території в цілому, то якою б стала Україна? Звичайно, це була б розвинута країна, а не та, якою є нині, це було б зовсім інше українське суспільство з виразними інтересами у своїх діях. Тому дуже прикро, що українську жінку принизлива бідність спіткала до такого рішення (міграції). Їй боляче, що вона залишає недоглянутих дітей, старих батьків і їде виконувати неприємну роботу у вередливих господарів, аби заробити і зняти провину за обділене вдома – в Україні – сільське життя.

Важливою проблемою є потреба сільськогосподарських підприємств, фермерів, інших суб'єктів у виробничій сільськогосподарській продукції, що визначається кількістю ресурсів живої праці та є основною складовою зайнятості сільського населення. Але при цьому необхідно, щоб функціонували підприємства та організації, де була б потрібна робоча сила. Тому в ринкових умовах сільське господарство має відчутну потребу у кваліфікованих кадрах, здатних використовувати сучасну техніку ефективно. Впровадження у виробництво індустріальної технології, ринкових форм виробничих відносин – основне завдання кваліфікованих кадрів.

Підготовку кваліфікованих спеціалістів для сільськогосподарських підприємств ведуть відповідні навчальні заклади: вищі, середні (коледжі, технікуми), професійно-технічні училища, курси і т.п. Нині за вимогами сучасних потреб розвитку аграрної сфери АПК здійснюється оновлення навчальних програм. Це дає змогу наблизити професіоналів-аграрників до сучасних про-

грамно-комп'ютерних технологій на рівні міжнародної стандартизації. Адже специфіка селянських (фермерських) господарств вимагає розробки науково аргументованої системи формування якісно нових спеціалістів-професіоналів, які мають бути господарями землі, управляти новими технологічними процесами й виробляти сільськогосподарську продукцію з найвищою оцінкою її вартості.

Великим поштовхом у визначенні правових, економічних та організаційних засад соціального захисту населення став Закон України „Про зайнятість населення” (Відом. Верхов. Ради України (ВВР). – 2013. – № 24. – Ст. 243), в якому основний наголос ставиться на основні напрями державної політики у сфері зайнятості населення, що ґрунтується на принципах пріоритетності забезпечення повної, продуктивної й вільно обраної людиною роботи в процесі реалізації активної соціально-економічної політики держави, сприянні ефективному використанню трудового потенціалу населення та його соціального захисту. Це стосується також населення, яке проживає в сільській місцевості. При цьому увага зосереджується на забезпеченні створення однакових можливостей для реалізації суб'єктами господарювання інфраструктурних проектів і цільових програм, що фінансуються за рахунок державних коштів, сприянні самозайнятості сільського населення стимулюванням відкриття власного бізнесу.

Висновки. З метою поліпшення якості життя сільського населення, відродження сільських територій з виділенням значимості праці сільської жінки здійснено теоретичні узагальнення щодо розв'язання низки основних проблем, серед яких такі:

Завдяки професійним знанням та умінням працівників аграрної сфери необхідно домогтися перегляду принципів підходу до розвитку аграрного сільського життя. Цьому сприятиме прогресивна сила трансформації соціальної структури розвинутих країн Європи і світу, які є прикладом розбудови прогресивного суспільства. Створення ефективної системи соціального облаштування на селі, підтримка сталого розвитку сільських територій та їх населення, враховуючи регі-

ональні особливості, – важливе й невідкладне завдання нашої країни.

Сучасна державна політика щодо розвитку регіонів України повинна бути спрямована на збереження та зміцнення територіальної цілісності й соціальної єдності Української держави, що сприятиме розвитку підприємництва на селі, зумовить ріст доходів селян, значно підсилить задоволення жіночого населення соціальними, культурними та побутовими потребами в межах своїх населених пунктів. При цьому є потреба в збільшенні кількості шкіл і дошкільних навчальних закладів, медичних установ, різного типу закладів побуту й торгівлі.

Замислюючись над найважливішою проблемою людства – роллю та місцем людини на Землі, це означає правильно обрати шлях у житті й цим самим реалізуватися професійно. В цьому переконана й жінка. Віддавати всі сили громаді, суспільству, сім'ї – справжній талант жіночої душі. Тому фінансово-економічні методи функціонування ринку жіночої праці на селі є основними в забезпеченні зайнятості сільського населення. Наявність різних форм господарської діяльності на селі, стимулювання напрямів підприємницької та інших несільськогосподарських форм діяльності приведе до піднесення всіх сфер використання трудового потенціалу як жіночого, так і чоловічого населення в аграрній сфері. Продуктивна зайнятість селян лежить в основі функціонування самого життя, а якість життя – результат нагромадження людського капіталу.

Трудова діяльність селянок – єдина система, що характеризується кількістю трудових затрат жінки у суспільному виробництві. Натомість розв'язання проблем, пов'язаних із формуванням трудових затрат жінкою, значно ускладнилося з демографічною кризою в Україні. Низька народжуваність та висока смертність, швидкоплинна зовнішня міграція, а також старіння населення – тяжкі важелі у функціонуванні ринку праці.

Враховуючи складність і різноманітність усіх факторів, що впливають на соціальне становище сільської жінки як у сім'ї, так і в суспільстві, потрібні докорінні зміни в удосконаленні виробничих відносин у сільсь-

кому господарстві, розвитку соціальної інфраструктури села, формуванні нових стереотипів мислення відносно селянського життя. У цьому напрямі першочерговими

заходами повинні бути ті, які поліпшать умови праці жінок і стимулюватимуть їхню трудову діяльність на благо нашої країни, добробуту кожної української сім'ї.

Список використаних джерел

1. Лузан Ю.Я. Соціально-трудовий потенціал українського села / Ю.Я. Лузан // Економіка АПК. – 2000. – №1.
2. Кропивко М.Ф. Організація державного і самоврядного управління розвитком сільських територій / М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2005. – № 11.
3. Якуба К.І. Трудовий потенціал сільських територій / К.І. Якуба // Вісн. аграр. науки. – 2007. – № 6.
4. Руснак А.В. Державне регулювання трудовою зайнятістю в сільській місцевості регіону / А.В. Руснак, С.В. Скрипник // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. – Вип. 240. Т. 4. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008.
5. Стефанюк С.В. Формування ринку праці сільських територій / С.В. Стефанюк // Таврійський наук. вісн. – 2012. – Вип. 78.
6. Рябоконт В.П. Соціально-економічні проблеми зайнятості сільського населення / В.П. Рябоконт // Економіка АПК. – 2012. – № 12.
7. Збарський В.К. Сталий розвиток сільських територій: проблеми і перспективи / В.К. Збарський // Економіка АПК. – 2010. – № 11.
8. The Drama of the Commons / E. Ostrom T. Dietz, N. DolSak, P.C. Stem, S. Stonich and E.u. Weber, Eds. // Research Council, Committee on the Human Dimensions of Global Change, Division of Behavioral and Social Sciences Education.: Washington, DC : National Academy of Sciences Press. – 2002. – Режим доступу: http://www.nap.edu/catalog.php?record_id=10287.
9. Revisiting the Commons: Local Lessons, Global Challenges / E. Ostrom, J. Burger, Ch.B. Field, R.B. N D.Policansky // Science. Vol. 284. – Ks 5412. – 9 April 1999. –P. 278-282.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2016 р.

*** Новини АПК

США та ЄС розробляють проект продажу та купівлі вживаної сільськогосподарської техніки для українського споживача

Український виробник потребує надійної сільськогосподарської техніки для підвищення продуктивності та збільшення вкладу сільського виробника у ВВП України. Про це заявив Президент Structured Trade Finance Corporation (STFC) Джейсон Гейссар на зустрічі Міністром аграрної політики та продовольства України з Тарасом Кутовим.

У ході зустрічі йшлося про доступну сільгосптехніку для українського споживача. Це можна досягти шляхом спільного проекту продажу та купівлі вживаних комбайнів та тракторів зі США та ЄС «Supply of Pre-owned Agricultural Equipment to Ukraine».

Джейсон Гейссар відмітив, що у проекті візьмуть участь такі всесвітньо відомі компанії, як John Deer, CNH, Claas. Представник американської сторони наголосив: «Поставка обладнання буде проходити від прямих дилерів. Уживані сертифіковані комбайни того ж бренду та потужності коштуватимуть половину чи навіть менше, ніж нові. Якісне технічне обладнання допоможе збільшити продуктивність сільського виробника та обсяги експорту до європейських країн».

«Підтримка малого та середнього фермерства – головне завдання для Мінагрополітики. Сьогодні вони не мають коштів на самостійне придбання дорогої та більш якісної техніки. Тому одним з рішень є спільна розробка лізингової системи», – підкреслив Тарас Кутовий.

Довідково: У структурі машинно-тракторного парку аграрних підприємств, особистих селянських та фермерських господарств трактори (309 тис. од.) становлять: 80 % вітчизняного виробництва та країн СНД; 1,7% компанії «Джон-Дір»; 1,1 % – Кейс; 0,3 % – Клаас; 5,1% – УТО, Фотон (Китай) та ін. Майже 80% з наявних технічних засобів відпрацювали амортизаційний термін. Міністерством аграрної політики та продовольства України протягом 2013–2016 років здійснюється супроводження ряду інвестиційних проектів з налагодження виробництва сучасної сільськогосподарської техніки вітчизняними підприємствами сільськогосподарського машинобудування із залученням інвестицій, у тому числі іноземних.

Прес-служба Мінагрополітики України